

Szanowni Państwo,
Dyrektorzy, Nauczyciele!

Tematy naszych redakcyjnych rozważań podsuwa samo życie. Już obowiązujące zmiany w Karcie Nauczyciela czy te projektowane w zakresie oceny jego pracy są zapewne nośnym tematem dyskutowanym w niejednym pokoju nauczycielskim. A ponieważ, jak wiadomo, niezajomość prawa szkodzi i niestety nie powstrzymuje przed jego obowiązywaniem i konsekwencjami, lepiej być w tych sprawach na bieżąco. Przy okazji polecam Państwu uwadze zakładkę *Dział Prawny* na stronie naszego kuratorium. Tu systematycznie publikujemy te akty prawne, które pozwolą podążać za zmianami. W nowym numerze „Meritum” poruszamy także, cały czas aktualną, problematykę bezpieczeństwa w sieci. To oczywiście tylko nieliczne sugestie możliwych do podjęcia działań z perspektywy Dyrektora szkoły. Więcej procedur w zakresie szeroko rozumianego bezpieczeństwa, przypominam, znajdziecie Państwo w dokumencie *Bezpieczna szkoła. Zalecane działania*

profilaktyczne i procedury bezpieczeństwa w szkołach.

Nieustająco zachęcam także do aktywnego włączenia się w nurt działań upamiętniających rocznicę 100-lecia odzyskania niepodległości, która skłania nas nie tylko do refleksji nad darem wolności, ale i zachęca do aktywności na rzecz poznawania tej historii, która ją przyniosła.

Nauczycieli i uczniów zapraszam zatem do udziału w konkursie Podkarpackiego Kuratora Oświaty pod tytułem: *A jak ciebie kto zapyta... – ludzie, miejsca, wydarzenia okresu walk o Niepodległą na Podkarpaciu w latach 1914-1922*, którego regulamin znajduje się na stronie KO. Konkursowe działania pomogą nam stworzyć swoisty bank pamięci o niepodległości, a tym samym mapę województwa podkarpackiego, ukazującą nasz lokalny wkład w historię jej odzyskiwania z perspektywy całego narodu.

Nie tylko w sieci... w historii także nic nie ginie! Zapraszam do poszukiwań.

Małgorzata Rauch
Podkarpacki Kurator Oświaty

W Sieci nic nie ginie! TIK w szkole – zalety i zagrożenia

Jednym z sześciu kierunków realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2017/2018 jest *Bezpieczeństwo w Internecie. Odpowiedzialne korzystanie z mediów społecznych. Wykorzystanie technologii informacyjnych w szkole nie się z sobą wiele zalet. Nie możemy jednak zapominać o istniejących zagrożeniach. Co jakiś czas warto przeprowadzić sobie mały audyt cyberbezpieczeństwa we własnej placówce.*

Zacznijmy od infrastruktury informatycznej i sprzętu komputerowego. Serwer, główne urządzenia sie-

ciowe powinny być umieszczone w pomieszczeniach z ograniczonym dostępem, niezagrażonych zalaniem, o stałej temperaturze, itd. Wskazane jest, by kluczowe urządzenia miały zasilanie awaryjne, co zapewni dostęp do Internetu także w czasie awarii sieci elektrycznej. Serwery jak i pojedyncze stacje robocze powinny być zabezpieczone programem antywirusowym. Komputery użytkowników warto uzbroić także w programy typu antyspyware. Jeśli placówka posiada środki finansowe, warto pokusić się o zakup urządzenia typu UTM. Zapewniają one kompletną ochronę, nadzorując ruch na styku sieć lokalna – Internet. Chronią przed spamem, atakami

hakerskimi, treściami pornograficznymi. W tym miejscu należy dodać, że nie ma 100% skutecznego sposobu ochrony komputerów w klasopracowni przed stronami o charakterze pornograficznym. Ciągłe najlepszym dopełnieniem zainstalowanej ochrony jest czujny nauczyciel.

Kolejnym kluczowym zagadnieniem jest bezpieczeństwo danych. Każde urządzenie może się zepsuć. Serwer posiadający trzy dyski (główny i dwa z kopiami) może cały spłonąć. Kopie ważnych danych należy wykonywać często (zależnie od intensywności ich zmian) i umieszczać je w różnych miejscach. Kluczowe informacje warto także co jakiś czas drukować. Dane, które mają być przechowywane wiele lat należy przechowywać z programem, który je odczyta. Wiele danych w szkole to dane osobowe, należy je chronić. Pracownicy powinni być uczuleni, że np. zostawianie na Pulpicie komputera w pokoju nauczycielskim listy z numerami PESEL uczestników wycieczki (uczniowie, rodzice) jest łamaniem obowiązujących przepisów. Nauczyciele powinni chronić dane do logowania (dziennik elektroniczny, szkolne bazy danych, itp.). W przypadku podejrzenia, że uzyskał do nich dostęp ktoś niepowołany należy natychmiast je zmienić. Hasła powinny zawierać co najmniej 8 znaków. Powinny to być: cyfry, duże i małe litery, znaki specjalne.

„Bezpieczne zachowania” pracowników to nawyki, które uchronią nas od kłopotów. Należy bezwzględnie zgłaszać wszelkie uszkodzenia sprzętu lub „dziwne” zachowania. Sprzęt komputerowy zasilany z sieci elektrycznej może być przyczyną śmiertelnego porażenia prądem elektrycznym.

Uczniowie i rodzice powinni być systematycznie ostrzegani na temat zagrożeń, które niosą technologie informacyjne. Najważniejsze z nich to uzależnienie od: gier komputerowych szczególnie sieciowych, treści pornograficznych oraz mediów społecznościowych. Dzieci i rodzice muszą być świadomi, że czas spędzony przed komórką to czas de facto spędzony przed komputerem.

Media społecznościowe mogą być doskonałym narzędziem do informowania o życiu szkoły lub promowania działań edukacyjnych szkoły lub nauczyciela. Niestety mogą być one wykorzystywane do stalkingu.

Art. 190a. KK mówi:

§ 1. Kto przez uporczywe nękanie innej osoby lub osoby jej najbliższej wzbudza u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia lub istotnie narusza jej prywatność, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto, podszywając się pod inną osobę, wykorzystuje jej wizerunek lub inne jej dane osobowe w celu wyrządzenia jej szkody majątkowej lub osobistej.

O tych przepisach należy stale przypominać uczniom i ich rodzicom. Działania takie jak: obrażanie, publikowanie prywatnych zdjęć, zakładanie fałszywych profili, przejmowanie kontroli nad czyimś kontem i publikowanie kompromitujących treści itp. mają znamiona przestępstwa. Popularnym działaniem wśród młodzieży jest systematyczne upublicznianie w sieci swoich zdjęć lub filmików ze swoim udziałem. Dopóki są to zdjęcia „z dzióbkiem”, dopóty zagrożeniem jest co najwyżej złośliwy komentarz. Niestety młodzi ludzie upubliczniają także materiały o charakterze intymnym, zdjęcia (filmy) z popełniania przestępstw, wykroczeń itp.

Przypominajmy: W Sieci nic nie ginie! Jeśli nawet skasujemy ze swojego konta kompromitujący materiał nie znaczy to wcale, że ktoś go wcześniej nie skopiował. Chcąc uniknąć przykrych sytuacji w szkole, zawsze warto na koniec zajęć o charakterze informacyjnym przypomnieć uczniom, by wylogowali się ze swoich kont np. poczty elektronicznej, jeśli korzystali z nich na lekcji.

Kolejnym znakiem czasu wśród młodzieży jest problem bycia on-line. Na pierwszy rzut oka z punktu widzenia rodzica nie przesiaduje przed komputerem, nie gra na konsoli, no może tylko zawsze musi mieć smartfona przy sobie i zerka na niego co kilkadziesiąt sekund. To także może być niebezpieczne uzależnienie, którego objawem może być np. atak paniki, kiedy dziecko zapomni smartfona lub rozładuje się bateria.

Przedstawione zagadnienia nie wyczerpują problematyki Bezpieczeństwa w Internecie. Świat nowych technologii szybko ewoluuje, zmieniają się więc i zagrożenia. Warto, by pracownicy szkoły korzystali z różnorodnej oferty doskonalenia poświęconej tej tematyce.

Opracował: Tomasz Kras
St. Informatyk Kuratorium Oświaty w Rzeszowie

Co w prawie piszczy... (część II)

Zmiany w Karcie Nauczyciela od 1 stycznia 2018 r.

W dniu 27 października 2017 r. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwalił ustawę o finansowaniu zadań oświatowych (u.f.z.o.), która – po jej podpisaniu przez Prezydenta – została opublikowana w Dzienniku Ustaw pod pozycją 2203. Na mocy tej ustawy zostają wprowadzone zmiany w obowiązujących przepisach, w tym ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2017 r., poz. 1189).

W poprzednim artykule przedstawiłem nowe ujęcie zasad udzielania urlopu dla poratowania zdrowia. W niniejszym opracowaniu skupię się na analizie pozostałych zmian w Karcie Nauczyciela, jakie weszły w życie od 1 stycznia 2018 r.

Z tym dniem uchylony został przepis art. 19, na mocy którego *w razie konieczności zapewnienia szkole obsady na stanowisku nauczyciela z wymaganymi kwalifikacjami odpowiadającymi potrzebom programowym szkoły organ prowadzący był uprawniony do przeniesienia nauczyciela mianowanego do tej szkoły*, bez konieczności uzyskania jego zgody. Zgodnie z zapisem art. 131 do nauczycieli, którzy zostali przeniesieni do innej szkoły przed dniem 1 stycznia 2018 r. przepis art. 19 stosuje się do końca okresu, na jaki zostali przeniesieni. Na marginesie można dodać, że koniec wspomnianego okresu przeniesienia stanowi nie tylko upływ 3 lat, lecz również ustanie przyczyny przeniesienia, tj. konieczności zapewnienia szkole obsady.

Przepisem, który – moim zdaniem – ma istotne znaczenie dla nauczycieli mianowanych, którym ograniczono wymiar zatrudnienia (art. 22 ust. 2) jest ust. 2b, dodany w treści art. 22. Obliguje on dyrektorów szkół do przydzielenia tym nauczycielom większej liczby godzin, w razie powstania możliwości podjęcia przez tego nauczyciela pracy w wymiarze wyższym niż wynikający z ograniczenia, *na tym samym lub za zgodą nauczyciela na innym stanowisku* (pod warunkiem posiadania przez nauczyciela wymaganych kwalifikacji).

Zmiany w obejmujące art. 23 (ust. 2) i 27 (ust. 2 i 3) dotyczą rozwiązywania stosunku pracy z nauczycielami z uwagi na czasową niezdolność do pracy z powodu choroby. Nowe przepisy zrównały w tym zakresie sytuację nauczycieli zatrudnionych na podstawie mianowania i umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony. Ponadto wprowadzono możliwość dłuższej nieobecności w przypadku, gdy niezdolność do pracy *została spowodowana gruźlicą lub występuje w trakcie ciąży* (270 dni).

Na mocy zmiany w treści art. 53 ust. 3a w razie przekazania prowadzenia szkoły innemu podmiotowi niebędącemu jednostką samorządu terytorialnego (na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy – Prawo oświatowe) organ prowadzący szkołę ma obowiązek wskazać szkołę, w której będzie naliczany odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych na każdego nauczyciela będącego emerytem lub rencistą przekazanej szkoły oraz nauczyciela pobierającego nauczycielskie świadczenie kompensacyjne, dla którego przekazana szkoła była ostatnim miejscem pracy.

Poważna zmiana objęła przepisy regulujące uprawnienia socjalne. Z dniem 1 stycznia 2018 r. zostały uchylone przepisy art. 54 ust. 1-4 i 6-8 (prawo do lokalu mieszkalnego na terenie gminy i dodatek mieszkaniowy), art. 56 (prawo do działki gruntu szkolnego), art. 58 (mieszkania w budynkach szkolnych i użytkowanych przez szkoły) i art. 60 (zachowanie uprawnień socjalnych po przejściu na emeryturę, rentę lub nauczycielskie świadczenie kompensacyjne). Uchylenie tych przepisów uzasadniała przede wszystkim zmiana realiów społeczno-gospodarczych i utrata ich pierwotnego celu (obowiązywały od 1982 r.). Ponadto kwestie uregulowane w tych przepisach zostały objęte innymi narzędziami polityki socjalnej państwa, dostępnymi dla wszystkich obywateli. Tym samym spośród uprawnień socjalnych, które regulowały przepisy art. 54-60 w dalszym ciągu funkcjonować będzie wyłącznie tzw. dodatek „wiejski”.

Natomiast na mocy art. 135 u.f.z.o. *nauczyciel, nauczyciel będący emerytem, rencistą lub nauczycielem pobierającym nauczycielskie świadczenie kompensacyjne, który do dnia 1 stycznia 2018 r. korzystał z uprawnień określonych w art. 54 ust. 1 lub 4, art. 56 lub art. 60 ustawy zmienianej w art. 76, w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 stycznia 2018 r., zachowuje te uprawnienia do końca okresu, na jaki zostały mu one przyznane.*

Istotne zmiany objęły również przepisy regulujące urlopy (szczególnie nauczycieli pełniących funkcje kierownicze) i uprawnienia nauczycieli związane z rodzicielstwem. Na mocy nowego przepisu art. 64 ust. 2a *dyrektorowi i wicedyrektorowi szkoły oraz nauczycielowi pełniącemu inne stanowisko kierownicze w szkole, a także nauczycielowi, który przez okres co najmniej 10 miesięcy pełni obowiązki kierownicze w zastępstwie nauczyciela, któremu powierzono stanowisko kierownicze, przysługuje prawo do urlopu wypoczynkowego w wymiarze 35 dni roboczych w czasie ustalonym w planie urlopów.* Kwestię sporną może w tym przypadku stanowić prawo do wykorzystania przez wspomniane w tym przepisie osoby 4 dni urlopu na żądanie. Biorąc jednak pod uwagę, że nowe uregulowania są w treści podobne do urlopów nauczycieli szkół nieferyjnych oraz treść przepisów Kodeksu pracy regulujących ustalanie planów urlopów (art. 163 i 167²), w mojej opinii osobom na stanowiskach kierowniczych (wymienionym w treści art. 64 ust. 2a) będą również przysługiwały 4 dni urlopu na żądanie. Natomiast stosownie do treści art. 140 u.f.z.o. *nauczycielom pełniącym funkcje kierownicze w szkole, którzy przed dniem 1 stycznia 2018 r. nie wykorzystali przysługującego im urlopu uzupełniającego, urlopu tego udziela się na dotychczasowych zasadach.*

Nowym – bardzo istotnym – uregulowaniem zawartym w treści Karty Nauczyciela jest ustalenie urlopu nauczyciela, który w ramach jednego stosunku pracy realizuje obowiązki nauczyciela szkoły feryjnej i nieferyjnej. Dotychczas zagadnienie to budziło wiele wątpliwości. Obecnie nauczycielowi

takiemu przysługuje prawo do urlopu wypoczynkowego określonego dla nauczyciela szkoły, w której realizuje on większą liczbę godzin zajęć, a w przypadku realizowania w tych szkołach równej liczby godzin zajęć – prawo do urlopu wypoczynkowego określonego dla nauczyciela szkoły feryjnej.

Od 1 stycznia br. przepisy Karty Nauczyciela regulują zagadnienia związane z urlopami i uprawnieniami związanymi z rodzicielstwem, które do tego dnia były rozstrzygane w oparciu o Kodeks pracy.

I tak:

- 1) w art. 66a uregulowano zasady udzielania „urlopów uzupełniających” nauczycielom szkół nieferyjnych oraz osobom zajmującym stanowiska kierownicze (z uwagi na treść art. 64 ust. 2a),
- 2) na mocy art. 67d wprowadzono możliwość złożenia przez nauczyciela uprawnionego do urlopu wychowawczego wniosku o obniżenie jego wymiaru czasu pracy oraz odpowiedniego obniżenia wymiaru zatrudnienia do wymiaru nie niższego niż połowa pełnego wymiaru zatrudnienia w okresie, w którym mógłby korzystać z takiego urlopu; skorzystanie z tego uprawnienia nie powoduje zmiany podstawy nawiązania stosunku pracy z nauczycielem,
- 3) w art. 67e uregulowano możliwość skorzystania przez nauczyciela, wychowującego przynajmniej jedno dziecko w wieku do 14 lat, ze zwolnienia od pracy na zasadach odmiennych od zawartych w Kodeksie Pracy. Obecnie nauczyciel będzie mógł skorzystać z 2 dni zwolnienia (niezależnie od wymiaru zatrudnienia), jednak bez możliwości wykorzystania tego zwolnienia w wymiarze godzinowym.

Ciąg dalszy (zmian) nastąpi od 1 września 2018 r., o czym proszę czytać w kolejnych artykułach.

Opracował: Rafał Górka
Główny Specjalista
Kuratorium Oświaty w Rzeszowie